

greppa näringen

Verksamhetsberättelse

2011

Innehåll

Inledning	3
Måluppfyllelse 2011	4
Medlemsstatistik	
Information och marknadsföring centralt	5
Ett decennium har gått	
Mässor	
Information och marknadsföring i länen	8
Samverkan mellan länen	
Aktiviteter i länen	
Rådgivning	11
Nya rådgivningsbesök	
Genomförda rådgivningsbesök	
Utbildning	13
Greppa Näringens medarbetare	14
Året i siffror	16

Snabba fakta jubileumsåret 2011

- › 8 090 lantbruksmedlemmar anmälde till rådgivning vilket var en ökning med 14 procent från 2010.
- › 42 miljoner kr användes till projektet.
- › 4159 rådgivningsbesök genomfördes vilket var en ökning med 45 procent från 2010.
- › 60 lantbrukare deltog i ett projekt för att testa en ny modul om prognos för potatisbladmögel. Dessa fick 2-3 rådgivningar var.
- › Greppa Näringen firade 10 år med en jubileumsfest den 5 oktober.
- › En jubileumsskrift om vilka resultat projektet har uppnått gjordes och översattes till engelska.
- › 255 rådgivare från 56 olika företag genomförde gårdsbesöken.
- › 17 kurser för rådgivare hölls under året.
- › 3081 personer prenumererade på nyheter som publicerades på www.greppa.nu.
- › Sex filmer gjordes om markpackning, grovfoderhantering, bördighet, dränering, stallgödselspridning och vad som ingår i ett startbesök.
- › Greppa Näringen mötte lantbrukare i montrar på bland annat Borgeby Fältdagar, Elmia Lantbruk Djur och Inomgård, VM i plöjning och Brunnby lantbrukardag.

Inledning

Greppa Näringen erbjuder kostnadsfri rådgivning som både lantbrukare och miljön tjänar på. Målen är minskade utsläpp av klimatgaser, minskad övergödning och säker användning av växtskyddsmedel. Projektet arbetar med lösningar som ligger i framkant inom miljö- och klimatområdet och är en drivkraft för lönsam tillväxt i den svenska lantbruksnäringen.

Greppa Näringen drivs i samarbete mellan Jordbruksverket, LRF, länsstyrelserna samt ett stort antal företag i lantbruksbranschen.

Syftet med Greppa Näringen är:

Greppa Näringen ska inspirera och motivera lantbrukare och rådgivare att använda kunskap så att gårdens miljöpåverkan minskar och lönsamheten förbättras. Med arbetet i Greppa Näringen ska lantbruket bidra till att miljö kvalitetsmålen "Ingen övergödning", "Giffri miljö" och "Begränsad klimatpåverkan" nås.

Greppa Näringen har sedan starten 2001 lett till betydande minskningar av kväve- och fosforöverskotten på många gårdar, något som ger en direkt effekt på gårdarnas ekonomi. Överskotten följs med hjälp av en databas över Greppa Näringens gårdar. Databasen gör det även möjligt att beräkna och uppskatta miljöeffekter från gårdarnas produktion. Förutom växtnäringsbalanser finns uppgifter om areal åker, grödor, antal djur, bearbetningstidpunkter m.m. som kan användas vid beräkningarna. Dessa beräkningar visar på en årlig minskning av kväveutlakningen med 750 ton kväve och en minskning av fosforutlakningen med 20 ton fosfor. Förlusterna av ammoniak och läckagen av växtskyddsmedel har också minskat enligt beräkningarna. Över 85 procent av lantbrukarna uppger att de vidtar åtgärder efter att de har fått besök av en rådgivare från Greppa Näringen.

Greppa Näringen kommer att pågå till minst år 2013.

MÅLEN RÄKNAT FRÅN 2010 TILL 2013 ÄR BLAND ANNAT:

- › En ökning av antalet rådgivningsmedlemmar till 8100
- › En minskning av kväveutlakningen med ytterligare 400 ton
- › En minskning av ammoniakavgången med ytterligare 250 ton
- › En minskning av fosforförlusterna med ytterligare 4 ton
- › Kväveöverskotten på gårdar ska minska med ytterligare 500 ton vilket leder till en minskad lustgasavgång.
- › Bättre hantering av växtskyddsmedel ska leda till en fortsatt minskning av risken för läckage
- › Fler ska ansluta sig till miljöersättningar

Måluppfyllelse 2011

Det är med stolthet vi ser tillbaka på 2011 som ett mycket aktivt år med fler rådgivningsbesök än på länge. Den ökade finansieringen som tillkom under 2010 har verkligen gett projektet fart. Med fler rådgivare och fler anställda centralt har aktiviteten intensifierats. Fokus har varit på att uppdatera mycket av det underlagsmaterial som används i rådgivningarna vilket bidragit till bättre rådgivningsbesök som är mer uppdaterade och relevanta. Att få fira 10 år med projektet var en bra känsla där vi alla som bidragit till Greppa Näringens resultat genom åren kunde sträcka på oss.

Samtidigt så börjar vi också se framåt inför nästa period av landsbygdsprogrammet som börjar 2014. Det är alltid spännande när man står inför något nytt och vi som arbetar med Greppa Näringen räknar med att projektet fortsätter flera år framöver. Konceptet att hitta situationer där både miljö och lantbruksföretagen blir vinnare är uppskattat av många och det finns ett starkt stöd för att vi ska kunna fortsätta arbeta vidare med att föra över ny kunskap till praktiskt handling.

Stina Olofsson, projektledare Greppa Näringen

Medlemsstatistik

Greppa Näringen har 8090 rådgivningsmedlemmar vilket innebär en ökning med 14 procent eller 966 medlemmar under året. Målet med antalet medlemmar till 2013 är 8100 rådgivningsmedlemmar vilket alltså nästan är uppfyllt. Kampanjen har också 1402 medlemmar som bara får rådgivning om våtmarker eller vattenskydd och 1273 som endast använder IT-tjänsterna, som exempelvis växtnärbalansen.

Greppa Näringens 10-års jubileum på Annelövs gård, Eskil Erlandsson hälsar på värden Bengt Hellerström medan projektledare Stina Olofsson myser i bakgrunden.

Information och marknadsföring centralt

Ett decennium har gått

Greppa Näringen firade 10 år under året vilket firades den 5 oktober med pompa och ståt. Greppas samlade resultat under de gångna åren presenterades i en jubileumsskrift. 2011 har varit ett år med mycket aktiviteter. Medlemsantalet har dessutom ökat markant vilket lett till att många av trycksakerna och profilprodukterna tagit slut och lagret har behövts fyllas på mer än en gång.

Film

Under året har sex filmer producerats: Så går startbesöket till, Bördighet, Markpackning, Stallgödsel, Dränering och Grovfoderhantering. Filmerna riktar sig till lantbrukare och visar exempel på vad man som lantbrukare kan tjäna på att få rådgivning genom Greppa Näringen. I samarbete med Baltic Deal har filmerna även försetts med engelsk textning.

Hemsida

Greppa Näringen har två hemsidor. Den blå, www.greppa.nu som är den publika sidan och riktar sig främst till lantbrukare och den röda sidan, www.greppa.nu/adm som riktar sig till Greppa Näringens rådgivare.

En Twitterfunktion har lagts till på den blå hemsidan för att sprida projektets nyheter till fler målgrupper. Filmerna som producerats under året kan både ses och laddas ner från hemsidan. Den blå hemsidan beräknas att haft över 70 000 besök av över 40 000 besökare under året.

Under året har bildarkivet på rådgivarsidan byggts ut och fyllts på med fler bilder. På rådgivarsidan presenteras också kommande rådgivarkurser samt dokumentation från både rådgivar- och lantbrukarkurser.

Interaktiva tjänster

Beräkningsverktygen på www.greppa.nu är flitigt använda av Greppa Näringens medlemmar. Lantbrukarna kan till exempel göra en växtnärbalans för den egna gården och spara den mellan åren. En tjänst som har använts av 503 personer under året. På hemsidan finns även möjlighet att värdera sin stallgödsel i Greppa Näringens stallgödselkalkyl och att beräkna sin optimala kvävegiva via kvävesimulatorens.

Nyheter

Greppa Näringen erbjuder en nyhetsbevakningstjänst. Distributionen sker via e-post, hemsidan och Twitter. Vanligtvis publiceras två nyheter på hemsidan varje vecka. Tjänsten har 3081 prenumeranter. Nyhetsnotiserna är den mest utnyttjade tjänsten på hemsidan.

Rådgivarmeddelande

Under året publicerades 28 st rådgivarmeddelanden via hemsidan www.greppa.nu/adm. Syftet med rådgivarmeddelandena är att nå alla aktiva rådgivare inom projektet med viktig information.

Skrifter

Till Greppa Näringens tio-årsjubileum gjordes skriften "Greppa Näringen – ett decennium av goda råd". Skriften presenterar projektets arbete och resultat. Skriften finns också översatt till engelska. Där utöver har åtta Praktiska råd gjorts. Praktiska råd är en kortare broschyr på 2–6 sidor som fokuserar på ett specifikt ämne. Årets Praktiska råd handlade om;

- Inkalvningsålder
- Effektiv grisproduktion
- Tolkning av växtnärbalanser
- Vallskörd
- Stallmiljö

En uppdatering av en våtmarksbroshyr från Skåne samt en ny informationsbroshyr om projektet på engelska har också gjorts. Alla modulblad har uppdaterats. Varje modulblad beskriver ett enskilt rådgivningsbesök, en så kallad modul. I december utkom skriften "Rådgivning 2012" som innehåller beskrivningar av alla rådgivningsbesök. En uppdatering av den allmänna projektbroshyren "Rådgivning för lantbruk och miljö" som riktar sig till tjänstemän och uppdragsgivare gjordes också i slutet av året samt en ny version av den lilla foldern "Gå med i Greppa Näringen" som är till för att värva nya medlemmar.

Nyhetsbrev

Två fyrsidiga nyhetsbrev för medlemmar i Greppa Näringen gavs ut under året. Nyhetsbrev fokuserar på vad som har hänt inom projektet och vilka nyheter som erbjuds. Nyhetsbrev skickades ut till alla medlemmar.

Annonsering

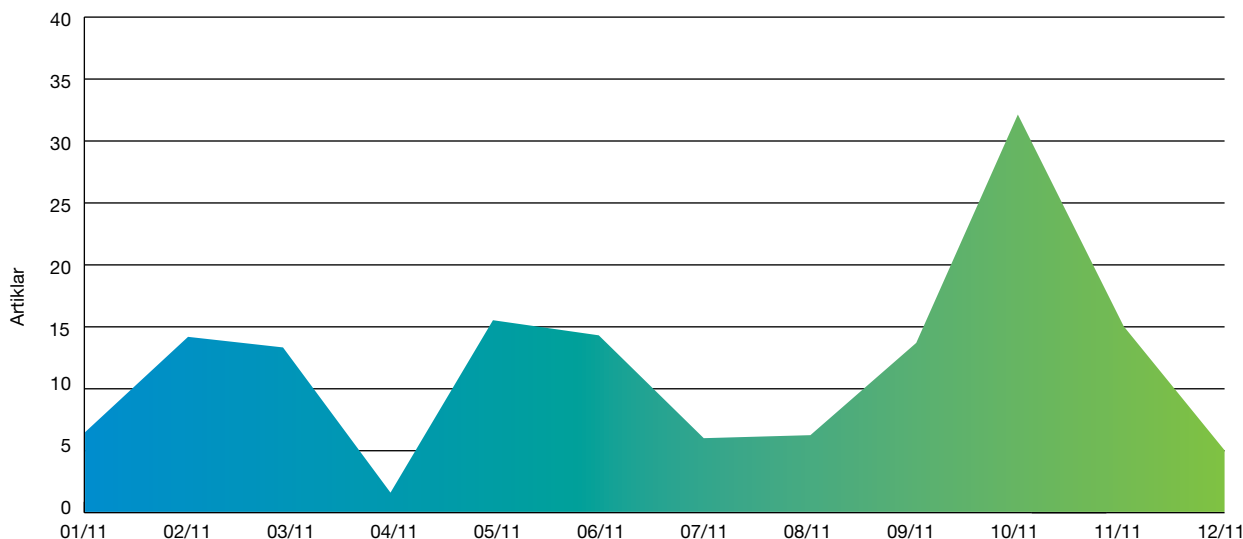
Under året har projektet haft sju redaktionella annonser som helsidor i tidningen Land Lantbruk. Temat i annonserna har varit; Fånggrödor, Potatisbladmögel, Gödselplanering, Betesstrategi, Ekonomi och Odla egna proteingrödor. Syfte med annonserna är att marknadsföra projektet och dess arbete för att locka fler medlemmar men även att synliggöra de åtgärder som Greppa Näringens medlemmar arbetar med. Därutöver har projektet annonserat i samband med Borgeby fältdagar och VM i plöjning. I samverkan med Baltic Deal publicerades också en helsidesannons i en bilaga till Dagens Nyheter.

Press

Greppa Näringen har under året skickat ut två pressmeddelanden. I juni presenterades de första 28 klimacertifierade rådgivarna och i oktober skickades ett meddelande ut om Greppa Näringens 10-årsjubileum och projektets resultat.

I samband med en helsidesannons om fånggrödor publicerades en debattartikel i ATL som skrevs under av Olof Johansson, Jordbruksverket och Carl Wachtmeister, LRFs riksförbundsstyrelse. Till jubileet publicerades två debattartiklar som skrevs under av LRFs förbundsordförande Helena Jonsson och Jordbruksverkets generaldirektör Mats Persson. En publicerades av Land Lantbruk och den andra i lokalpress i södra Sverige.

Totalt för sammanlagd press under året är 159 träffar varav 103 på webben, vilket är en minskning jämfört med 2010 men en ökning i jämförelse med de tidigare år som projektet pågått.

Diagrammet visar antalet pressklipp per månad. Under hösten blev det en topp i pressklipp beroende på 10-års jubileumet.

Mässor

Borgeby Fältdagar

Borgeby Fältdagar är en utomhusmässa som årligen hålls i Skåne veckan efter midsommar. Under 2011 deltog Greppa Näringen i en monter i samarbete med Jordbruksverket. Vi visade en demonstrationsodling av hur olika däck och däcktryck påverkar markpackningen och inne i tältet visades de nya filmerna.

Elmia

Elmia Lantbruk Djur och Inomgård är en mässa som hålls i Jönköping vart tredje år. Greppa Näringen deltog med en monter och fokus för montern var utfodringsfrågor. I montern hölls en tävling där 230 personer deltog. En uppskattning är att över 2500 personer besökte montern.

Andra mässor

Deltagande i Greppa Näringen-montrar arrangerade regionalt har skett vid VM i plöjning i Östergötland, Brunnbydagarna i Västerås och Logårdsdagen i Grästorp.

Det var full fart i Greppa Näringens monter under Borgeby Fältdagar.

Maria Fermvik och Ida Eriksson bemannade montern på Elmia Lantbruk Djur och Inomgård

Information och marknadsföring i länen

I oktober hölls två workshops vars syfte var att lyfta fram projektets framgångsfaktorer samt att öka det regionala samarbetet mellan länsstyrelserna, LRFs regioner och rådgivningsorganisationerna.

Samverkan mellan län

Under 2011 har två så kallade "länsstyrelseråd" genomförts där flertalet av länsstyrelserepresentanterna inom projektet deltagit. Förutom att diskutera diverse administrativa frågor som alltid är en viktig punkt på dessa möten har olika specialämnen varit aktuella. På mötet i Linköping 23 mars låg fokus på hur vattenrådgivningen respektive klimatrådgivningen fungerar i de olika länen och hur den rapporteras.

Den 25 oktober på Sånge Sånge diskuterades främst förändringarna i Krav och rekommendationer för Greppa Näringens verksamhet inför 2012, hur Greppa Näringens organisation ser ut och hur dess olika delar fungerar med till exempel styrgrupp, projektgrupp, arbetsutskott och länsstyrelseråd.

Den 24 oktober genomfördes en workshop i Alvesta och den 26 oktober en på Sånge Sånge. Alla parterna inom projektet deltog, det vill säga representanter för lantbrukare, rådgivare, länsstyrelser och Jordbruksverket. I Alvesta deltog en rad län som varit med länge i projektet (Skåne, Blekinge, Halland, Kalmar och Västra Götaland) och på Sånge Sånge övriga län. Temat för workshoparna var att synliggöra viktiga framgångsfaktorer och problemområden i projektet samt att se framåt och diskutera målsättning och samarbetsformer.

I Alvesta mynnade workshopen ut i en rad punkter för vidareutveckling kring till exempel marknadsföring, statushöjande åtgärder, prioritering av lantbrukare och utnyttjande av vattendirektivet.

I Sånge Sånge blev resultatet bland annat en rad uppdrag till de olika aktörerna där länsstyrelserna bör fundera på att samordna upphandling och administration, rådgivningsföretagen behöver arbeta för att hitta bättre samarbetsformer och LRF se över hur vi bäst når ut till alla lantbrukare i de nya länen.

Berättelser från länen

Blekinge

Inga specifika aktiviteter, utöver enskild rådgivning, har utförts.

Dalarna

Efterfrågan på rådgivningsbesök är stor och det är svårt att hitta rådgivare som kan genomföra besöken. Länsstyrelsen har genomfört några kurser bland annat med fokus på fosfor. Inbjudan till dessa sändes ut brett till länets lantbrukare och innebar bred reklam för Greppa Näringen. Ett projekt kring en prognosmodell för bladmögelsbekämpning i potatis har genomförts. Greppa Näringens ambassadör i Dalarna har blivit intervjuad i lokalradio och har varit väldigt aktiv i olika sammanhang.

Gotland

Har haft vattendragsträffar med högt deltagande. Fem träffar i prioriterade områden har genomförts. Har haft en fältvandring med valltema och en med fånggrödetema. En dränerings- och energigrödekurs har också genomförts.

Gävleborg

Rådgivningen är i gång. Länsstyrelsen höll en grundkurs våren 2011 tillsammans med Dalarna.

Halland

Har fått igång precisionsodlings- och våtmarksrådgivning. En regional hemsida under www.greppa.nu/Halland har lanserats, där bland annat prognoser för växtskadegörare har lagts ut. Sex vattenvårdsgrupper har träffats. Har haft demonstrationer runt potatis samt en fältvandring kring

klimat med Svenska Vallföreningen. Kurs om underhåll av markavvattningsanläggningar hölls med ett 50-tal deltagare. En kurs i spridningsteknik av stallgödsel för maskinstationer var mycket lyckad. Fyra vattendragsgrupper är igång.

Jönköping

Har ungefär 80 medlemmar i länet. Anordnade stallgödseldagar i fält där Greppa Näringen presenterades. LRF har gjort reklam för Greppa Näringen på sina kommungrupps-träffar under hösten.

Kalmar

Länsstyrelsen har firat 10-årsjubileet med rådgivarna i området. Har ordnat en rådgivarträff i Västerviksområdet för att öka intresset för att starta vattendragsgrupper.

Kronobergs län

Rådgivningen har kommit igång.

Västra Götaland

Har gjort fler rådgivningar än 2010 och känner av en ökad aktivitet. Deltagit på Logårdsdagen i Grästorps samt SM i plöjning i Dalsland. Flera vattendragsgrupper har startats upp tack vare samarbete mellan länsstyrelsen och LRF. Har marknadsfört modulen Test av mineralgödselspridare vid EU-temadag på en gård utanför Brålanda. Har haft en rådgivarträff med fokus på energieffektivisering och klimatkollen samt gårdsbesök på en gård som har gjort energikartläggning med energikartläggningscheckar och Klimatkollen. En aktuell Greppamodul har presenterats i samtliga fyra nummer av "Jordbiten", länsstyrelsens tidning som når ca 20 000 landsbygdsföretagare.

Skåne

Har en ny målgrupp från och med 1 juli där man har minskat kravet på medlemmars gårdsstorlek. Totalt tillkommer 1450 lantbruk i och med den nya målgruppen, > 10 djurenheter och/eller 25 ha. Ungefär 900 beror på den sänkta arealen och 500 på djurantalet. Det finns många nötköttsproducenter i den nya målgruppen som man vill nå och kommer därför att fokusera marknadsföringen på dem. Totalt har ca 50 vattendragsgrupper upphandlats, tyvärr har endast ett fåtal av dessa kommit igång. I samband med jubileet gjordes en regional analys av resultaten där man har delat in Skåne i sju regioner vilket presenterades för rådgivarna i samband med jubileet. Har haft enskilda möten med alla rådgivningsorganisationerna under hösten.

Stockholm

Fokuserar verksamheten i två avrinningsområden. En temadag om direktsådd hölls den 7 juni. Har haft en våtmarksvandring i Åkerströmmen under sommaren. Arrangerade en fältvandring kring optimal dikesrensning, samt en föreläsning om torrlägningsföretag också i Åkerströmmen-området. Arrangerade en Greppa-grundkurs under hösten.

Sörmland

Startade tre vattendragsgrupper runt Östra Hjälmaren och en norr om Gnesta. Har arrangerat fältvandringar ihop med rådgivningsföretaget Växtråd om bland annat växtskydd, N-sensor, bioslam och markpackning. Har fått 64 nya medlemmar under de senaste två åren, en ökning med 40 %. Har publicerat artiklar i länsstidningen Gulingen under året. Deltog på Julitadagen med en monter.

Uppsala

Samarbetar med miljöenheten och LRF och har fokuserat Greppa-verksamheten kring två utpekade vattendrag. Har kommit igång med vattendragsgrupper.

Värmland

Efterfrågan av rådgivningar är större än vad det finns rådgivare men Hushållningssällskapet har anställt fler rådgivare. Rådgivare från Västra Götaland har genomfört modulen Test av mineralgödselspridare. En grundkurs hölls i november med ca 20 deltagare. Två vattendragsvandringar hölls under året, en i Slöans avrinningsområde med 20-talet lantbrukare och en i Glumman där ca 80 personer anslöt. Rådgivnings-experten för modulen Kvävestrategi, höll möte för rådgivare med deltagare även från Dalarna och Gävleborg. Rådgivare har också introducerats i markpackningsmodulen genom ett besök på en gård i Västra Götaland.

Västmanland

I Västmanlands län är cirka 120 lantbrukare aktiva medlemmar. Tre kurser och tre fältvandringar upphandlades om bl.a. odling av proteinfoder. Två fältvandringar "Diskussion runt en jordgrop" genomfördes i egen regi med inhyrd expert. De vattendragsgrupper som under 2010 startade i avrinningsområdena till Isätrabäcken, Hjulbäcken och Lillån fortsatte under 2011. Lantbrukarna i Hjulbäcken startade en studiecirkel inom Greppa Näringen där Länsstyrelsen betalat besök av rådgivare.

Örebro

Medverkade på spannmålodlarnas större fältvandring i länet och pratade om Greppa Näringen. Medverkade även på Brunnby Lantbrukardag utanför Västerås som representant för alla länen i Mälardalenregionen. Vid många övriga aktiviteter i länet har information om projektet spridits.

Östergötland

Full fart med 125 nya medlemmar under året. Planerat och genomfört Greppa Näringens deltagande på plöjnings-VM. Rådgivarträff för alla Greppa-rådgivare i länet i september. Har arrangerat en Greppa-monter på Mark 2011 som är en fältdag om mark och jordbearbetning på Tolefors utanför Linköping. Har dessutom finansierat demonstrationsodlingar av fånggrödor och bemannat en "grop" på Mark 2011. Reportage om Greppa Näringens 10-årsjubileum och projektets framsteg i Östergötland i Länsstidningen nr 17 i november. Marknadsföring av grundkurser via utskick till 367 medlemmar. Har arrangerat grundkurser i Mjölby, Norrköping och Brokind under november med sammanlagt 70 deltagare. Uppstart av åtta vattendragsgrupper och värvning av medlemmar till grupperna via telefon och medverkan på LRF-träffar. Har bidragit med information om Greppa Näringen på LRF-möten.

Rådgivning

Nya rådgivningsbesök

I slutet av året tillkom en ny rådgivningsmodul ”Översyn av dränering”. Målet med modulen är att beskriva de skötselinsatser eller åtgärder som behövs för att optimera gårdens dränering. Modulen ger lantbrukaren koll på gällande lagar och regler samt vilken miljöhänsyn som behöver tas när förändringar i dräneringen genomförs. Rådgivaren går igenom dräneringens påverkan på avkastningen på fälten och hur dräneringens funktion hänger ihop med växtnäringssläckage och växthusgasutsläpp.

Under året deltog 60 lantbrukare i Skåne, Kalmar, Blekinge, Västra Götaland, Värmland, Dalarna och Östergötland i ett pilotprojekt rörande prognosmodeller för potatisbladmögel. Med hjälp av ett dataprogram och information från så kallade klimatspjut kan lantbrukaren förutse när risken för angrepp är störst och därmed optimera sin bekämpning. Rådgivningen genomfördes både i grupp och med enskilda besök på gården, varje lantbrukare fick 2-3 rådgivningar vardera. Under 2012 genomförs denna rådgivning i flera län som modul 13H.

Genomförda rådgivningsbesök

Totalt genomfördes 4159 besök under året, mer än 100 stycken fler än målsättningen, vilket får ses som ett strålande resultat! Det totala antalet rådgivningsbesök har ökat med hela 45 procent sedan 2010. Antalet startbesök uppgår till 899 vilket är en ökning med mer än 100 procent! Inräknat i de 4159 rådgivningsbesöken genomfördes cirka 120 besök inom ramen för pilotprojektet om bladmögelprognoser i potatis.

Antal utförda rådgivningar i länen

Namn	Modul	Kalmar	Got-land	Blekinge	Skåne	Halland	V Götta-land	Stock-holm	Uppsala	Sörm-land	Öster-götland	Örebro	Väst-manland	Jön-köping	Krono-berg	Värmland	Dalarna	Gävle-borg	Totalt
Startbesök	1AA	25	24	2	82	17	270	12	49	68	163	19	22	65	13	41	17	10	899
Uppföljningsbesök	1B	27	5	3	41	12	99	5	25	6	26	0	11	0	0	0	0	0	260
Upprepad växtnäringsbalans, gårdar utan djur	10B	7	2	3	101	12	45	3	7	0	2	0	1	0	0	0	1	0	184
Upprepad växtnäringsbalans, gårdar med djur	10D	15	22	5	74	51	112	2	11	6	5	0	0	0	0	0	6	0	309
Kvävestrategi, utan stallgödsel	11Aa	0	0	0	5	2	22	1	8	0	1	0	0	0	0	0	0	0	39
Kvävestrategi, med stallgödsel	11Ab	1	2	0	11	1	48	1	17	3	1	2	0	4	0	1	0	0	92
Fosforstrategi	11B	8	0	0	10	1	21	0	30	2	5	10	9	0	0	0	5	0	101
Potatis-kväve och fosforstrategi	11C	0	0	0	5	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	8
Grönsaker- kväve och fosforstrategi	11D	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kvävestrategi på ekologiska gårdar	11E	1	1	0	0	0	10	2	4	3	3	0	0	0	0	4	0	0	28
Markpackning	12A	8	0	6	2	1	26	1	8	8	16	0	8	0	0	0	0	0	84
Växtföljd och bördighet	12B	0	0	0	27	4	0	1	2	0	7	1	0	0	0	0	0	0	42
Växtskydd-hantering	13A	1	0	5	36	3	10	11	4	5	5	0	2	0	0	0	0	0	82
Växtskyddsstrategi	13B	1	1	0	27	4	9	0	11	2	3	0	0	0	0	0	0	0	58
Växtskydd-vattenskyddsområde	13C	9	1	3	7	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	21
Potatis-växtskyddsstrategi	13D	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Växtskydd-fläktspruta	13F	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Potatis - växtskyddstrategi	13G	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	120*
Våtmarksplanering	14A	15	26	8	150	34	75	16	1	12	5	18	5	0	0	12	2	3	382
Skötsel/restaurering av våtmark	14B	0	0	0	12	8	17	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	41
Översyn av dränering	14D	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Grovfoderodling	15A	5	10	0	46	1	55	2	14	6	20	0	10	1	0	0	1	0	171
Precisionsodling	16A	0	0	0	26	13	1	2	0	5	0	0	3	0	0	0	0	0	50
Test av mineralgödselspridare	16B	1	0	1	8	1	22	0	4	2	9	0	1	0	0	7	0	0	56
Klimatkollen, växtodlingsgårdar	20A	0	0	0	29	0	1	0	9	1	7	0	8	0	0	0	1	2	58
Klimatkollen, djurgårdar	20B	17	14	0	24	7	2	0	23	4	30	0	9	28	0	0	5	2	165
Stallmiljö och yttre miljö	30A	0	9	0	6	1	7	0	0	1	3	0	0	0	0	0	0	0	27
Byggplanering	30C	10	7	1	28	4	59	0	4	2	17	2	2	0	2	1	0	0	139
Upprepad växtnäringsbalans, djurgårdar	40B	7	0	0	115	3	9	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	138
Kontroll av foderstater, mjölkkor	41A	4	2	6	112	7	42	2	2	2	18	2	2	12	1	2	0	1	217
Kontroll av foderstater, nöt o lamm	41B	9	0	3	80	7	52	4	2	5	22	3	0	8	1	1	0	1	198
Endags utfodringskontroll, mjölk/nöt	41C	2	0	6	39	10	3	0	0	2	0	1	1	0	0	0	0	0	64
Betesstrategi	42A	3	0	7	14	0	25	0	5	2	4	0	0	0	1	0	0	1	62
Utfodringskontroll, smågris	50A	0	8	0	4	0	8	0	0	0	3	0	0	0	0	5	0	0	28
Utfodringskontroll, slaktsvin	50B	0	6	0	1	0	9	0	0	0	3	2	0	0	0	6	0	0	27
Växthus, gödsling i slutet system	70A	0	0	0	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9
Totalt antal rådgivningsbesök		176	140	59	1131	204	1061	68	240	150	378	60	95	118	18	82	38	21	4159

*Uppskattad siffra, 60 lantbrukare deltog i en testning av rådgivningsbesöken kring prognosmodeller för potatisbladmögel med över 2 besök per lantbrukare.

Utbildning

Fortbildningskurser för rådgivare

För att arbeta som rådgivare inom Greppa Näringen krävs att man har genomgått en introduktionskurs på två dagar. Under 2011 utfördes en sådan kurs med 43 deltagare. Dessutom arrangeras en lång rad kurser för fortbildning av rådgivare i olika ämnen, hela 21 kursdagar arrangerades under året.

Kurser 2011

Kurs	Datum	Antal deltagare
Grundkurs klimat	26–27 jan	28
Utvärdering växtnäringsbalansdatabasen	4 feb	13
Klimatkollen - beräkningsverktyg	11 feb	32
Klimatkollen-beräkningsverktyg	1 april	8
Växtskyddshantering	5–6 april	9
Klimatcertifiering	11 april	27
Klimatkollen modulkurs	12 maj	30
Klimatkollen - beräkningsverktyg	7 sept	13
Utvärdering av vn-balanser regionalt	5 okt	35
Miljöarbetet kring Östersjön	6 okt	15
Utvärdering växtnäringsbalansdatabasen	12 okt	4
Utvärdering växtnäringsbalansdatabasen	13 okt	12
Introduktionskurs för nya rådgivare	8–9 nov	43
Arbetsätt med vattendragsgrupper	15 nov	22
Översyn av dränering	16 nov	35
Förbättra kväveutnyttjandet för mjölkkor	22–23 nov	14
Klimatkollen erfarenhetskurs web	8 dec	22
Summa kurser och deltagare	17	326

John Winroth, Christian Swensson, Lennart Hedén, Stina Olofsson, Else-Marie Mejersjö, Magnus Franzen, Markus Hoffman och Christel Gustafsson

Greppa Näringens medarbetare

Styrgrupp

Else-Marie Mejersjö, ordförande

Magnus Franzén

Christel Gustafsson

John Winroth

Anders Ericson

Lennart Héden

Markus Hoffman

Carl Wachtmeister

Christian Swensson

Stina Olofsson, sekreterare (projektledare)

Jordbruksverket

Jordbruksverket

Jordbruksverket

Länsstyrelsen i Kalmar län

Länsstyrelsen i Skåne län

Länsstyrelsen i Västra Götaland

LRF

LRF

Svensk Mjök

Jordbruksverket

Ida Eriksson, Hans Nilsson, Stina Olofsson, Maria Fermvik och Ulrika Williamsson

Projektgrupp

Stina Olofsson, ordförande
 Josefin Kihlberg, sekreterare
 Jenny Johansson, Lst
 Maria Källming, Lst
 Linda Larsson, Lst
 Hans Nilsson, Lst
 Arne Joelsson, Lst
 Eva Magnusson, Lst
 Ann-Charlotte Olsson, Lst
 Kristian Gustafsson, LRF
 Per Nyström, LRF

Södermanland
 Östergötland
 Gotlands län
 Skåne län
 Hallands län
 Västra Götaland
 Kalmar
 Gotland
 Mälardalen

Arbetsutskott

Stina Olofsson, Projektledare
 Cecilia Linge, Databasansvarig
 Hans Nilsson/Pernilla Kvarmo, Utbildningsansvarig
 Maria Fermvik, Ekonomifrågor
 Ida Eriksson, Husdjursfrågor
 Anna Hagerberg/Torben Kudsk Klimatfrågor
 Magnus Sandström, Växtskyddsfrågor
 Ulrika Williamsson, Webbredaktör
 Josefin Kihlberg, Informationsansvarig, föräldraledig
 Bibbi Bonorden, vik Informationsansvarig

Placering

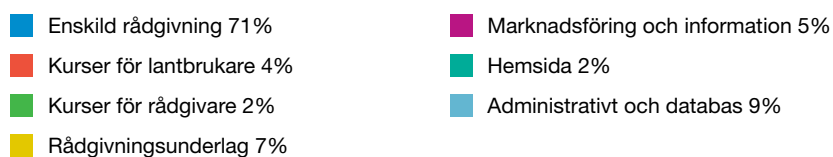
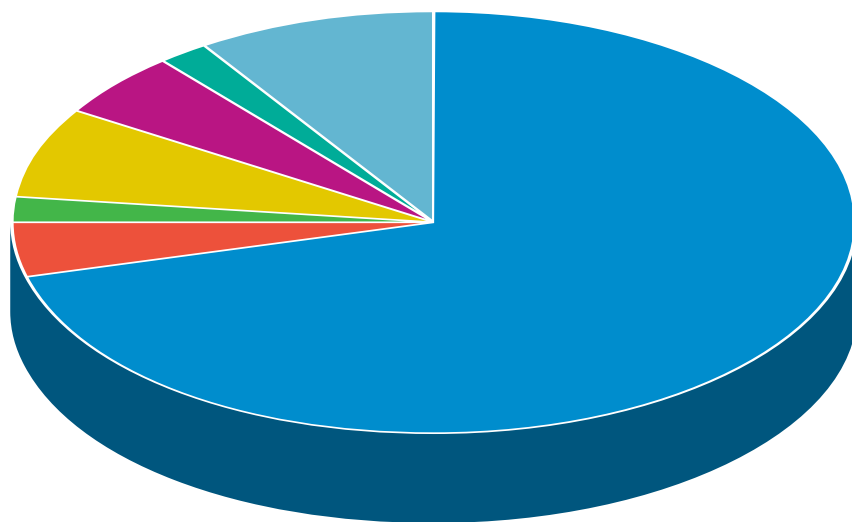
Alnarp
 Alnarp
 Kristianstad/Linköping
 Alnarp
 Alnarp
 Alnarp
 Uppsala
 Uppsala
 Stockholm, LRF
 Stockholm, LRF

Under året skedde flera personalbyten. Anna Hagerberg var tjänstledig under andra halvan av året och ersattes av Torben Kudsk. Hans Nilsson avslutade sitt uppdrag som utbildningsansvarig och Pernilla Kvarmo tog över jobbet i juni. Josefin Kihlberg var föräldraledig under större delen av året men återkom i tjänst i november och Bibbi Bonorden slutade då sin tjänst.

Året i siffror

Under 2011 var den totala mängden förbrukade medel cirka 42 miljoner kronor. Hur pengarna fördelades mellan olika poster visas i nedanstående diagram.

Procentuell fördelning av medel 2011

Ungefärlig fördelning av medel för olika ändamål både i län och centralt

	År 2011
Enskild rådgivning*	29 530 000
Lantbrukarkurser**	1 600 000
Rådgivarkurser	998 550
Rådgivningsunderlag	2 781 600
Marknadsföring och info	2 267 300
Hemsida	652 400
Administration och databas	3 927 550
	41 757 400

* Uppskattad siffra: Antal rådgivningsbesök (4030 st) á 7000 kr samt rådgivning kring potatisbladmögel, 60 lantbrukare á 22 000 kr.

**Uppskattad siffra: 20 lantbrukarkurser á 30 000 kr samt lokala projekt 1 000 000 kr.

